

שני שהתקנו חבמי אותו דור על הניסים שאירע להם לאחר התורכן ביטלו אותם לפי שערבה כל שמחה מ"מ חנוכה ופורים לא ביטלו ואסורים בהספד ותענית ומ"מ מותרים בעשיית מלאכה והנשים נזהרות שלא לעשות מלאכה בעוד שהנרות דולקות ויש שנוהגין איסור מלאכה ביום א' וביום ח' דומיא דפסח וסוכות ומנהג טוב הוא ואין להקל להם דהוי כרברים המותרים ואחרים נהגו בו איסור ומה שהנשים נוהגין יותר מאנשים כפני שבאותן הימים נעשה הנס ע"י אשה שבת יזהגו כ"ג היתה יסת תואר מאוד ואמרה למלך הצורך שתשכב עמו והאכילהו הבשילי גבינה כדי שיצמא וישתכר מן היין וישן וירדם וכן היה וחתכה ראשו והביאתו לירושלים וראו ישר צבאם כי מת מלכם ויגוסו . ולפי שהנס נעשה ע"י תבשיל חלב לכן נודתין קצת לאכול תבשיל חלב בחנוכה זכר לנס שנעשה ע"י חלב :

ה' י' 28

ד' אע"ג דאסור בהספד ותענית מ"מ מותר להספיד הכס בפניו (שיין נהלכות ר"ח) וכותר להתענות בו תענית חלום ומ"מ צריך למיתב תענית לתעניתו כדון מתענה בשבת אבל שאר תעניות אסור אפי' יום שמת בו אביו ואמו ומ"מ יום שלפני חנוכה דהיינו כ"ד כסליו מותר בתעניתו ולא גזרינן שכא יבא להתענות בחנוכה דלא חמיר כולי האי ולכן יש מתענים בו תמורת ער"ח אבל בהספד אסור ומ"מ לכתחלה לא ינהוג כן להתענות כ"ד כסליו וכ"ש דאסור לגזור תענית צבור (סי' תרס"ו) :

ה' 3160

ה' י"א שמצוה קצת להרבות סעודות בחנוכה שבימים האלו נגמרי מלאכת המשכן ועוד לפי שהצוררים טמאו החיכל ועשו חנוכה הבית בת' ימים אלן בבית המקדש ומ"מ לא הוי סעודת מצוה וכשאומרים ומירות ותשבחות הוי סעודת מצוה :

ו' צריך ליוהר מאוד בהדלקת הנרות ואפי' עני המתפרנס מן הצדקה שואל או מזכר כסותו כדי להדליק להודיע הנס ולהוסיף בשבח ה' והודיה לו על הנסים שעשה לנו ומ"מ א"צ לשאול ולזכור אלא לגר א' בכל לילה שהיא עיקר המצוה (ה"ר) ואם יש לו גר א' אע"פ שאין לו גר על השולחן ידליק הנר לעם חנוכה ואע"פ שע"כ ישתמש לאורה (סי' תרע"ח נו"ה) :

ז' הכל חייבין בנר חנוכה אנשים ונשים וקטן שהגיע לחינוך חייב אביו ילחנכו שהכל הוי באותו נס וסומא אם יש לו אשה היא תדליק או ישתתף בפריטי ואם יש לו בית מיוחד ואין לו אשה ידליק בסיוע אחרים ואשה יכולה להדליק להוציא אפי' איש :

ח' כל השמנים כשרים אע"פ שאינו נמשך אחר הפתילה ואפי' בליל שבת שבתוך חנוכה דאע"ג דלגר שבת אסור להדליק בהם התם משום דמשתמשין לאורה היישינן שכא ימה משא"כ בנר חנוכה שאסור להשתמש לאורה ולכן לא גזרינן ומ"מ מצוה מן המובהר ליקח שמן זית דומיא דנס שבמקדש שהיה בשמן זית ואם אין מצוי יקח שמנים שאורם זך ונקי או גר של שעוה שג"כ אורו זך ואם אין לו יקח של חלב או שומן וה"ה הפתילות שאין מדליקין בהם בשבת מותר להדליק בהם ג"ח ומ"מ מצוה מן המובהר ליקח צמר גפן או חומי פשתן וא"צ להחליף הפתילות בכל לילה אלא מדליק בהם ע"י שיכלו :

ט' מצוה להדליק בנר של מתכת משום הידור מצוה או של זכוכית ואם מדליק בנר של חרס כיון שהדליק בו לילה א' נעשה ישן ואין מדליקין בו בלילה אחרת דמאים ולכן צריך ליקח כלי חדש בכל לילה או שיסיק אותו באור :

י' מילא קערה שמן והקיפה פתילות אם כפה עליה כלי כל פתילה עולה בשביל גר א' לא כפה עליה כלי אפי' לגר אחד אינו עולה לפי שהיא כמדורה ומותר להדליק בפמטות שקודין (לאמס) שכל א' מובדל מחבירו אע"ג דאין כופה עליה כלי זנ"ל דה"ה אם יש הפסק מהיצה בין גר לגר ובלבד שיהיה בין גר לגר עכ"פ רחב מצבע אפי' לא כפה עליה כלי וכן נודתין דדוקא בקערה שאין שום הפסק בין גר לגר ומ"מ אין הידור מצוה להדליק (בלאמס) מפני שהנרות הם בענול וכן אם מדליק בנרות שעוה יעמידם בשוה ולא א' גבוה וא' נמוך וכן לא יעשה קליעות ב' נרות ביחד אע"ג שאורו רב מ"מ הוי כמדורה אלא שיהיה גר יחידי ולא יעמידם סמוך כל כך שיתחממו מן דאז נכפלות ונפלות ולא קיים המצוה :

יא' גר שיש לו ב' פיות לא ידליקו בו ב' בני אדם אפי' בלילה ראשונה לפי שאנו נודתין שב"א